

7. Od 500.000 do 1.000.000 Din	6
8. Od 1.000.000 do 2.000.000 Din	0
9. Od 2.000.000 do 3.000.000 Din	2
10. Nad 3.000.000 Din	5

Uradna izprememba upravnih odločb.

Dr. Henrik Steska, član upravnega sodišča.

Že v rednem postopanju o pritožbah opazamo, da pritožno oblastvo o priliki pritožbe ne pretresa izpodbijane odločbe nižjega upravnega oblastva zgolj toliko, kolikor je izrek te odločbe z navedbo merodajnih činjenic v pritožbi (pritožne točke) izpodbijan. Pritožno upravno oblastvo mora namreč uradoma ne le dognati, ali ne trpi morda pritožba sama na bistvenih formalnih hibah, marveč mora, ako ni takih hib, tudi že po službeni dolžnosti preiskati:

a) ali ne trpi prvostopno upravno postopanje na takih nedostatkih, zavljo katerih izpodbijana odločba nima obvezne moči, kakor nepristojnost prvostopnega upravnega oblastva ali zastaranje protipravnega dejanja ali javnopravna obveznost oziroma

b) ali ne trpi to postopanje na takih nedostatkih, da brez njih ugotovitve ni moči presoditi, ali so pritožne točke upravičene (n. pr. ako se izkaže potreba, da se odpravijo protislovja v stanju stvari ali izpopolni nepopolno stanje stvari).

Poleg tega sme pritožno upravno oblastvo iz lastnega nagiba, ne da bi bila zato dolžnost, z ozirom na oficijozni značaj upravnega postopanja tudi brez omejitve na pritožne točke (razloge, zaradi katerih smatra pritožnik izpodbijani izrek za nepravilen), pretresati upravni akt iz javnih interesov ali ker ni stvarnih ali pravnih pogojev za izdajo zadevnega še ne pravomočnega upravnega akta sploh.

Ako ne nasprotujejo temu pravice drugih oseb, se upravičenemu oblastvu ni niti treba omejiti na pobijani del izreka v izpodbijani odločbi, koje izrek obsega več samostalnih delov.

Izven pritožnega postopanja pa je zlasti važno, ali sme višje upravno oblastvo formalno pravno močne odločbe, s katerimi je kdo pridobil pravico, brez posebnih nujnih razlogov izpreminjati ali uničiti. Pravna varnost v pravni državi nujno zahteva, da izrek upravnega oblastva ob neizpremenjenem stanju stvari po možnosti popolnoma drži, potem, ko je postal formalno pravnomočen t. j. za stranke neizpodbojen. Le povsem izjemoma sme oblastvo, ki je v poslednji administrativni stopnji odločalo, ali pa stvarno pristojno višje oblastvo tako odločbo izpremeniti ali pa izreči, da so nične.

Izprememba pravnomočne odločbe, s katero je kdo pridobil pravico, bi bila brez posebnega izrečnega zakonskega pooblastila dopustna le toliko, kolikor je to neizogibno in neobhodno potrebno za odstranitev neprilik, ki ogražajo življenje in zdravje ljudi ali zaradi odvrčanja težkih narodnogospodarskih škod. Za ničeno pa je izreči odločbo, ako jo je izdalo nepristojno oblastvo ali nepravilno sestavljeno kolegijalno oblastvo ali ako bi odločba nasprotovala kazenskemu zakonu ali ako je odločba neizvedljiva in končno, ako trpi odločba na takem nedostatku, ki mu zakonit predpis preti z ničnostjo. Samo z na ta način, le deloma omiljeno vezanostjo pristojnih oblastev na formalno pravnomočne lastne akte ali akte podrejenih oblastev se zavarujejo obenem pridobljene pravice in pravna varnost; kakor tako so tudi zadostno zaščiteni javni interesi, ki merijo na varovanje zakonitosti v upravi in na odpravo škode, zvezane z izvrševanjem pravic, škodljivih javni blaginji.

Včasih se pa v upravnem postopku težko določi, ali je postala odločba formalno pravnomočna ali ne. To velja zlasti za slučaj nepravilnega ali nepopolnega pouka o pravnih lekiih. Za občna upravna in državna policijska oblastva (sreski poglavar, mestni magistrat, policijska direkcija in policijski komisarijat oziroma veliki župan) ureja to vprašanje zakon od 12. maja 1896, drž. zak. št. 101 o pravnih lekiih v zvezi s čl. 18. zakona od 17. maja 1922 o državnem svetu in upravnih sodiščiih. Drugi in tretji odstavek § 3 omejenega občnega zakona o pravnih lekiih je uporabljati pri ne-

pravilnem pouku o pravnih lekii, četrti odstavek tega para-
grafa pa pri opuščnem pouku ali pri nepopolnem pouku.

Ako prvostopna odločba sploh nima pouka o pravnih lekii, ali ako je pouk nepopoln in nima podatkov o pritožnem roku ali o oblastvu, pri katerem je pritožbo vložiti, sme stranka v prvi vrsti pač a) v roku in pri oblastvu, ki sta predvidena v zadevnih posebnih upravnih predpisih ali, ako takih posebnih predpisov ni, ki sta predpisana v občnem zakonu o pravnih lekii, vložiti redno meritano pritožbo zaradi tega, ker je izpodbijana odločba kršila pritožnikove subjektivne pravice ali v zakonu osnovane neposredne interese. Stranka sme pa tudi b) v roku in pri oblastvu, ki jih subsidijarno predpisuje navedeni občni zakon o pravnih lekii, s posredno zgolj formalno pritožbo zahtevati, da drugostopno upravno oblastvo nedostatno prvostopno odločbo razveljavi in da nato prvostopno upravno oblastvo izda svojo odločbo na novo, z zadostnim poukom o pravnih lekii.

Drugače je postopati, kadar je pouk nepravilen v tem, da je naveden krajši ali daljši nego zakoniti pritožni rok, ali da je pomotno navedeno oblastvo, pri katerem je vložiti pritožbo, bodisi da po zmoti izključuje dopustnost pritožbe sploh, bodisi da pomotno pripušča vložitev pritožbe. V prvih treh slučajih je a) predvsem možno, da stranka kljub nepravilnosti pouka o pravnih lekii vendarle v zakonitem roku in pri pristojnem oblastvu vloži pritožbo. Ker ima zakon o pravnih lekii le namen, da ščiti stranke pred nezakrivljenimi škodami, zbog tega v takih slučajih ni potrebno, da razveljavi drugostopno upravno oblastvo prvostopno odločbo že uradoma zaradi nepravilnosti pouka o pravnih lekii in naroči prvostopnemu oblastvu, da izda novo, s pravilnim poukom o pravnih lekii opremljeno odločbo. Drugostopno oblastvo naj tukaj kar meritorno odloči, kolikor ne gre za druge bistvene formalne nedostatke.

b) Nepravilni pouk o pravnih lekii pa utegne stranko tudi zavesti, da vloži zaradi napačne navedbe daljšega nego zakonitega roka pritožbo šele po preteku zakonitega roka, a vendar še v teku zmotoma navedenega daljšega roka ali da

zaradi napačne navedbe oblastva, pri katerem bi bilo treba pritožbo vložiti, pritožbo vloži pri zmotoma navedenem oblastvu ali da vsled pomotne pripustitve pritožbe, kadar pritožba sploh ni dovoljena, vloži pritožbo na način, predviden v nepravilnem pouku o pravnih lekii. V takih slučajih mora drugostopno oblastvo že po službeni dolžnosti odrediti, da izda prva stopnja novo odločbo s pravilnim poukom o pravnih lekii.

c) Kadar pritožba ni vložena niti v zakonitem roku in pri pristojnem oblastvu, niti na način, ki ga čeprav zmotoma navaja nepravilni pouk o pravnih lekii, takrat seveda se ne sme razveljaviti prvostopna odločba, marveč je pritožbo zavrniti kot nedopustno zaradi formalne nedostatkosti pritožbe same.

d) Ako je prvostopno oblastvo po zmoti izključilo dopustnost pritožbe, pritožba pa je morda kljub temu vložena, a ne v zakonitem roku in pri pristojnem oblastvu, potem je troje mogoče. Predvsem je v roku, predpisanem v čl. 21. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih možna tožba na upravno sodišče, ker se je upravno oblastvo izreklo, če tudi zmotoma, za poslednjo administrativno stopnjo v zadevni stvari. Upravno sodišče bi moralo povodom take pravočasne tožbe smiselno uporabiti predpise občnega zakona o pravnih lekii in izpodbijano prvostopno odločbo z ozirom na nepravilni pouk o pravnih lekii razveljaviti zaradi nedostatnega postopanja. Če pa je kljub nepravilnemu pouku o pravnih lekii pritožba vložena, čeprav ne v zakonitem roku in pri pristojnem oblastvu, a vendar še v roku in pri oblastvu, ki jih subsidijarno predvideva občni zakon o pravnih lekii, mora drugostopno oblastvo že po službeni dolžnosti odrediti, da izda prva stopnja novo odločbo s pravilnim poukom o pravnih lekii. Kadar pa pritožba na drugo upravno stopnjo ni vložena na način, kakor ga subsidijarno predpisuje občni zakon o pravnih lekii, ali kadar tu omenjena tožba na upravno sodišče ni vložena v roku, predpisanem v zakonu o državnem svetu in upravnih sodiščih, takrat je tako pritožbo oziroma tožbo kratkomalo zavrniti kot formalno nedostatno.

Podobno kakor navedeni zakon o pravnih lekii iz leta 1896 urejajo vprašanje nepravilnega in nepopolnega pouka o pravnih lekii glede odločb avtonomnih oblastev štajerski de-

želni zakon od 26. marca 1909 dež. zak. št. 33, koroški deželni zakon od 14. septembra 1911 dež. zak. št. 44 in kranjski deželni zakon od 7. septembra 1912 dež. zak. št. 62.

Bistveno drugačne so pa odredbe deloma še danes veljavnega zakona od 19. marca 1876. drž. zak. št. 28 glede rokov za uveljavljanje pravnih lekov zoper razsodbe in odloke organov finančne uprave.*

Presoja policijskih kazni po upravnem sodišču.

Dr. Henrik Steska, član upravnega sodišča.

Vsled izrečnega predpisa § 48. avstr. zakona o upravnem sodišču so bile izločene iz pristojnosti dunajskega upravnega sodišča tudi vse kazenskopolijske stvari dotlej, dokler ne bi izšel kazenskopolijski zakonik. V stari Avstriji pa sploh ni prišlo do takega kazenskopolijskega zakonika. V našem zakonu o državnem svetu in o upravnih sodiščih ni take omejitve glede kazenskopolijskih stvari. Vendar je to dejstvo le malo znano in odvrčajo poprejšnji predpisi še sedaj marsikoga od tožbe na upravno sodišče v kazenskih policijskih stvareh. Tudi je dokaj razširjeno mnenje, da gre pri kazenskopolijskih stvareh za stvari prostega preudarka. V teh stvareh pa po čl. 19. zakona o državnem svetu in o upravnih sodiščih ni do-

* Slovestvo:

Volkar: Das administrative Rechtsmittelverfahren 1887;

Petrin: Leitfaden des Verwaltungsverfahrens, 1917 (pag. 38 sl.);

Fleiner: Institutionen des deutschen Verwaltungsrechtes, 1919 (pag. 186 sl.; 225 sl.);

Herrmann - Herrmann: Grundlehren des Verwaltungsrechtes, 1921 (osmo poglavje);

Tezner: Die rechtsbildende Funktion der österreichischen verwaltungsgerichtlichen Rechtssprechung. IV. knjiga, 1922;

Merkel: Die Lehre von der Rechtskraft, 1923;

Kelsen: Allgemeine Staatslehre; 1925 (pag. 149, 300);

Mannlicher - Coreth: Die Gesetze zur Vereinfachung der Verwaltung; 1926 (pag. 67, sl. 74 sl.).